

Pielikums pie Direktīvas par Roche grupas izteikšanās sistēmas izmantošanu

SIA "Roche Latvija" trauksmes celšanas vadlīnijas (atjaunotas 2022. gada jūlijā)

1. Dokumenta mērķis

SIA "Roche Latvija", reģistrācijas numurs: 40003731032 ("**Roche**") ir būtiski, lai tās darbība atbilstu normatīvo aktu regulējumam, kā arī Roche vērtībām un principiem. Pateicoties iespējai anonīmi izteikties, Roche darbinieki palīdz sargāt savas, savu kolēģu, kā arī Roche intereses.

Roche pastāv iekšējās trauksmes celšanas sistēma ("**Sistēma**"), kura ir izveidota un darbojas Roche grupas ietvaros. Sistēmas darbības principi ir detalizēti aprakstīti Direktīvā par Roche grupas izteikšanās sistēmas izmantošanu (jeb angļu val. *Directive on Use of Roche Group SpeakUp Line*) ("**Direktīva**"), kura ir pieejama Roche Group SpeakUp Line. Šīs Roche trauksmes celšanas vadlīnijas ("**Vadlīnijas**") papildina Direktīvu, pielāgojot to Latvijas normatīvo aktu prasībām.

Ņemot vērā, ka Latvijā 2022. gada 4. februārī ir stājies spēkā jaunais Trauksmes celšanas likums ("**Likums**"), kurš aizvieto iepriekš spēkā esošo likumu ar identisku nosaukumu, pieejams tīmekļa vietnē <https://likumi.lv/ta/id/329680-trauksmes-celsanas-likums>, Roche, atjaunojot Vadlīnijas, vēlas vēlreiz vērst darbinieku uzmanību uz Sistēmas esamību, kā arī darbinieku iespējām sniegt trauksmes ziņojumus, izmantojot Sistēmu. Vadlīnijās ietverti skaidrojumi, kas vēl vairāk atvieglos Sistēmas izmantošanu Roche darbiniekiem, un padarīs Sistēmas lietošanu efektīvāku.

2. Ziņošanas tiesības

Trauksmi ceļ, ja ir pamats uzskatīt, ka tiek izdarīts vai var tikt izdarīts kāds iespējams pārkāpums, kas var kaitēt sabiedrības interesēm. Trauksmes cēlējam jāsniedz informāciju labā ticībā, godprātīgi. Trauksmes cēlējam ziņošanas brīdī sniedzamo informāciju jāuzskata par patiesu un savu ziņojumu par pamatotu. Trauksmei jābūt celtai labā ticībā, tas ir – trauksmes cēlējam ir atbildīgi jāizvērtē ziņojumā sniegtā informācija, cik tas ir iespējams, uzmanīgi pārbaudot, ka sniegtā informācija ir patiesa un uzticama.

Lūdzu, ņemiet vērā, ka individuāls tiesību aizskārums, piemēram, strīds par prēmiju vai domstarpības par darbinieka novērtējumu, nav trauksmes ziņošanas priekšmets ne Likuma, ne Vadlīniju izpratnē. Šādu domstarpību risināšanai paredzēti citi mehānismi, piemēram, saruna ar savu tiešo vadītāju vai sūdzības iesniegšana.

Ja trauksmes cēlēja ziņojumā apzināti sniegta nepatiesa (melīga) informācija, tad šāda ziņojuma sniegšana netiek uzskatīta par trauksmes celšanu, un personai, kas sniedz šādu ziņojumu, netiek piešķirtas nekādas aizsardzības garantijas. Turklāt šādu tīšu negodprātīgu rīcību var tikt piemēroti sodi (piemēram, administratīvie sodi, disciplinārsodi; cietušās personas, kuru intereses ar šādu rīcību tiek aizskartas, var prasīt atlīdzību par šādu nodarījumu).

Sistēma ir paredzēta primāri Roche darbiniekiem, taču nepieciešamības gadījumos to var izmantot arī citas personas, piemēram, amata kandidāti, klienti, piegādātāji. Ja Roche darbinieks uzskata, ka viņam ir pamats celt trauksmi, darbiniekam ir pienākums vispirms sniegt trauksmes ziņojumu, izmantojot Sistēmu. Izmantojot Sistēmu, ziņojums nonāk vistuvāk "problēmas cēlonim" un paustās bažas var operatīvi izvērtēt, novēršot iespējamo pārkāpumu vai identificējot sistemātiska rakstura trūkumus. Taču īpašos, neatliekamajos gadījumos, kad vilcināšanās var nodarīt būtisku kaitējumu sabiedrības interesēm, piemēram, būtiski draudi videi, ziņojumu var uzreiz sniegt kompetentajā valsts vai pašvaldības institūcijā.

Trauksmes celšana publiski ir ārkārtas rīcība, kas pieļaujama tikai gadījumā, ja, izmantojot citus trauksmes celšanas līdzekļus, trauksmes cēlēja ziņojumā norādītais pārkāpums ilgstoši bez objektīva iemesla netiek novērsts vai citos Likumā īpaši paredzētajos gadījumos. Sniedzot

trauksmes ziņojumu, it sevišķi, izplatot trauksmes ziņojumu publiski, trauksmes cēlējam jārēķinās, ka personas, kurām šādas rīcības rezultātā ir nodarīts goda vai cieņas aizskārums, var celt pret trauksmes cēlēju prasības par attiecīgā kaitējuma kompensāciju.

Pārkāpumi, par kuriem iespējams sniegt ziņojumu ir norādīti Direktīvas 5. sadaļā, piemēram, korupcija, darba drošības apdraudējums, interešu konflikta noteikumu neievērošana, utt. Šis pārkāpumu uzskaitījums nav izsmeļošs, taču Roche uzskata Direktīvā minētos pārkāpumus par īpaši būtiskiem.

3. Ziņošanas procedūra

Trauksmes cēlējs var sniegt trauksmes ziņojumu vairākos veidos, tajā skaitā, sniedzot ziņojumu lokāli (Latvijā). Trauksmi iespējams celt veidos, kas detalizēti aprakstīti Direktīvā.

Pēc tam kad ziņojums tiks saņemts, ne vēlāk kā septiņu dienu laikā trauksmes cēlējam tiks nosūtīts ziņojuma saņemšanas apstiprinājums, kurā norādīta pirmšķietamā ziņojuma atbilstība Likumā noteiktajām trauksmes celšanas pazīmēm. Roche arī pieņems lēmumu par ziņojuma atzīšanu vai neatzīšanu par trauksmes cēlēja ziņojumu. Šādu lēmumu pieņem vērtējot vai:

- ziņojumā sniegtā informācija ir gūta kontekstā ar darbu;
- pārkāpums var kaitēt sabiedrības interesēm;
- ziņojumā sniegtā informācija ir patiesa;
- pastāv iespēja, ka ir noticis pārkāpums.

Par pieņemto lēmumu ziņotājs tiks informēts desmit dienu laikā no iesnieguma iesniegšanas dienas. Ja ziņojums tiks atzīts par trauksmes cēlēja ziņojumu, par tā izskatīšanas gaitu iesniedzējs tiks informēts ne vēlāk kā divu mēnešu laikā no dienas, kad ziņojums tiks atzīts par atbilstošu. Savukārt pēc ziņojuma izskatīšanas pabeigšanas iesniedzējs tiks informēts par konstatētajiem faktiem un pieņemto lēmumu vai veiktajām darbībām. Ja Roche atzīs, ka ziņojuma izskatīšana nav tās kompetencē, ziņojums var tikt pārsūtīts atbildīgajai valsts vai pašvaldība iestādei.

Ja tiek ignorēts trauksmes cēlēja ziņojums, ko nodrošina Direktīvā aprakstītā Sistēma, trauksmes cēlājs var izmantot citus trauksmes celšanas kanālus, piemēram, sabiedriskās biedrības un nodibinājumus, kompetentās valsts institūcijas vai Valsts kanceleju kā trauksmes celšanas kontaktpunktu. Šajā gadījumā ziņojums ir sniedzams, izmantojot trauksmes celšanai paredzēto veidlapu un procedūru, nepieciešamā informācija ir pieejama tīmekļa vietnē: <https://www.trauksmescelejs.lv/iesniegt-trauksmes-celšanas-zinojumu>.

Detalizētāk ziņojuma izskatīšanas process aprakstīts Direktīvā, kā arī Roche iekšējā procedūrā Direktīva par adekvātu neatbilstības lietu izskatīšanu (jeb angļu val. *Directive On adequate handling of non-compliance cases*).

4. Ziņotāja identitātes noslēpums

Trauksmes cēlēja identitāte tiks turēta noslēpumā. Tā būs zināma tikai personai (personām), kura (kuras) saņems trauksmes ziņojumu. Trauksmes ziņojuma izskatīšanas laikā ziņojuma sniedzēja personība netiks atklāta citām personām, kuras ir iesaistītas ziņojuma izskatīšanas procesā, ja vien ziņotāja identitātes atklāšana nebūs nepieciešama ziņojumā minēto apstākļu pārbaudei. Jebkurā gadījumā ziņotāja identitāte netiks atklāta personām, kurām šī informācija nebūs tiešā veidā nepieciešama savu darba pienākumu veikšanai. Detalizētāk noslēpuma aizsardzības garantijas aprakstītas Direktīvā.

5. Ziņotāja aizsardzība

Valsts nodrošina trauksmes cēlējam, kā arī viņa radniekiem šādas tiesības:

- identitātes aizsardzība;
- aizsardzība pret trauksmes celšanās dēļ radītām nelabvēlīgām sekām;

- valsts nodrošinātā juridiskā palīdzība;
- atbrīvošanu no tiesas izdevumu samaksas civilprocesā un valsts nodevas samaksas administratīvajā procesā tiesā;
- pagaidu aizsardzību civilprocesā un administratīvajā procesā tiesā;
- konsultācijas par savu tiesību aizsardzību;
- atbrīvošanu no pienākuma ievērot lietas ārpustiesas izskatīšanas kārtību administratīvajā procesā;
- atbrīvošana no juridiskās atbildības par komercnoslēpuma vai ierobežotas pieejamības informācijas izpaušanu (valsts noslēpumu nedrīkst izpaust jebkurā gadījumā);
- saņemt atbilstošu atlīdzību par zaudējumiem vai personisko kaitējumu, tai skaitā morālo kaitējumu.

Roche nodrošina, ka pamatota trauksmes cēlēja ziņojuma dēļ tā iesniedzējam un iesniedzēja radniekiem (ja piemērojams) netiks radītas nelabvēlīgas sekas, piemēram, piešķirts disciplinārsods, uzteikts Darba līgums vai aizskarts iesniedzēja gods un cieņa. Detalizētāk šī aizsardzība aprakstīta Direktīvā.